

De Marken

In Oost Nederland is eeuwen lang een stelsel gehanteerd dat was gericht op het besturen vanuit zogenaamde Marken. Deze Marken ontstonden vanaf de 13e eeuw en elke Marke was een coöperatie of privaatrechtelijke organisatie van grondeigenaren met het doel het beheer en gebruik van de gemeenschappelijke, woeste, grond. Ook aan de orde kwamen de publiekrechtelijke zaken, zoals onderwijs, armenzorg, onderhoud van wegen en het opschonen van sloten. Gronden werden ontgonnen en verkocht. Er mocht turf worden afgegraven en er werd besloten waar het vee mocht grazen. Ook boetes werden vastgesteld door het bestuur van de Marke dat vrijwel geheel bestond uit (adellijke) grootgrondbezitters. Een Marke was dus een democratisch bestuurde organisatie en dit bestuursmodel is ruim 500 jaar gehanteerd.

De gemeenten die in de Franse tijd ontstonden zijn ontstaan uit deze Marken*¹. In de loop van de 19e eeuw werden de Marken ontbonden en werden de gemeenschappelijke gronden verdeeld. In het landschap zijn nog veel markengrenzen herkenbaar, vaak afgebakend, maar ook zijn ze historisch zichtbaar omdat de bewoners links en rechts van de grens verschillend waren, en nog steeds zijn. Uniek is dat de Marke Rossum symbolisch nog bestaat, een bestuur heeft en een klein stukje markengrond in haar bezit heeft. Sinds vele jaren is er weer belangstelling voor de markengrenzen, vooral vanuit cultuurhistorische waarde. Maar ook de identiteit staat hoog in het vaandel, bewoners zijn trots op hun Marke. Belangstelling is er vanuit historische verenigingen en het toerisme ziet mogelijkheden. Ook in de gemeente Dinkelland hechten zowel gemeentebestuur als bewoners nog zeer veel waarde aan het benoemen van de Marken. Om dit zichtbaar te maken en hier meer duidelijkheid in te verschaffen is het idee ontstaan om bij doorsnijdende wegen van deze marken op de grenzen **marke-informatieborden** te plaatsen.

De marke-informatieborden

De beoogde borden reflecteren en worden geplaatst op een hoogte ca. 1.5 meter met een stalen paal met draaivergrendeling en niet demonteerbare bouten. Formaat bord: hoogte 15 cm. Lengte vanaf ca 60-80 cm, afhankelijk van de tekst. De Gemeente Dinkelland heeft hierin geadviseerd.

De tekst op deze borden vermeldt welke Marke men verlaat en welke men nadert.

Een voorbeeld is de grens tussen de Marke Volthe en de Marke Rossum. Op het bord staat aan een zijde: **'Voalt-Volthe'**, en daaronder: **'Marke van de gem. Dinkelland'**. Aan de andere zijde staat: **'Rossum'** en daaronder **'Marke van de gem. Dinkelland'**. De initiatiefnemers vinden het van essentieel belang om, waar dit van toepassing is, zowel de naam in de streektaal als in het Nederlands te vermelden.

De gemeente plaatst en onderhoudt de borden en is verantwoordelijk voor de conditie en herplaatsing bij ongeval, molest of diefstal. De borden zullen worden gefabriceerd bij hetzelfde bedrijf (Etef B.V. Hengelo) waar ook de gemeente haar verkeersborden laat maken met een garantie van 15 jaar. De Vereniging Heemkunde Weerselo heeft op zich genomen de organisatie rond de feestelijk ingebruikname van het eerste bord te organiseren. Het streven is in het voorjaar 2019, de borden te plaatsen.

*¹ De gemeente Oldenzaal (Stad Oldenzaal => wigbold) omgeven door de marke Berghuizen (voorheen gem. Lossler) heeft in het verleden delen van de oude gemeente Weerselo in bezit gekregen voor uitbreiding van de woningbouw en industrie. De oude markegrenzen vallen dus voor een deel in de gemeente Oldenzaal.